http://www.mpboardonline.com

Roll No.

Total No. of Questions : 25

Total No. of Printed Pages : 7

R-209

High School, Examination - 2017

मराठी (सामान्य)

MARATHI (General)

Time : 3 Hours] [Maximum Marks : 100

निर्देश : (i) प्रश्नांची उत्तरे निर्देशानुसार लिहा.

(ii) सर्व प्रश्न सोडवा.

1 कंसातील योग्य शब्द निवडून रिकाम्या जागा भरा : 5

(i) टिळकांनी कॉलेजात शिकत असताना ________ व्रत घेतले. (देशसेवेचे, समाजसेवेचे)

(ii) बाबा गानवदास ________ गावांत रहात होते. (छोट्या, घुपरी)

(iii) ज्ञानेश्वरांची समाधी ________ गावांत आहे. (देहू, आळंदी)

(iv) देव देतो ________ बालकांना काय म्हणूनी आम्हांस करंट्यांना ? (दुर्गुणी, सद्गुणी)

(v) तुका म्हणे माझी विठ्ठल ________ . (माउली, सावली)

2 जोड्या जुळवा : 5

अ	ब
(i) माझे विजयस्मारक	(i) ग. दि. माडगूळकर
(ii) मृग	(ii) ना. स. इनामदार
(iii) जन्म ठेपेची शेवटची रात्र	(iii) ल. रा. पांगारकर
(iv) शिक्का	(iv) अनिल
(v) हिंवाळा	(v) वि. दा. सावरकर

http://www.mpboardonline.com

http://www.mpboardonline.com

http://www.mpboardonline.com

http://www.mpboardonline.com

3 खालील विधाने सत्य की असत्य लिहा :

(i) मानपदासाच्या भजनाने श्रोतृसमुदाय मुग्ध होऊन भक्तिरसांत डुंबला.

(ii) स्वतः तपाय पण इतरांवर सावली धरावी हे वृक्षकुलाचें व्रत नाहीं.

(iii) कवि अनिल यांनी शिशिर ऋतुतील सृष्टीचे वर्णन केले आहे.

(iv) सुधाकर भालेराव यांना आकाशातील ज्योतींचे निरीक्षण करण्याचा छंद होता.

(v) मांडवगड हा माळव्यातील इतिहास प्रसिद्ध किल्ला आहे.

4 (अ) लिंग बदला :

(i) राजा

(ii) पिता

(iii) सासरा

(ब) वचन बदला :

(i) फूल

(ii) पुस्तक

5 कंसातील सूचनेप्रमाणें वाक्य लिहा :

(i) माउलीच्या दुग्धापरी

आले............

(कवितेची ओळ पूर्ण करा.)

(ii) योग्य (विरुद्धार्थी शब्द लिहा.)

(iii) ज्याचे मूल्य करता येत नाहीं. (शब्द समूहाबद्दल एक शब्द लिहा.)

(iv) श्रीमंत माणसांना गर्व असतो. (विशेषण ओळखा.)

(v) मी शाळेतून आताच आलो. (सर्वनाम ओळखा.)

http://www.mpboardonline.com

http://www.mpboardonline.com

http://www.mpboardonline.com

http://www.mpboardonline.com

6 वैद्य राजांनी पागारकरांची कोणती परीक्षा घेतली ? 2

किंवा

फागू कोण होता ? तो कसा मारला गेला ?

7 अर्जुनवृक्षाने कृष्णार्जुनाला कोणता शाप दिला ? 2

किंवा

ज्ञानेश्वरांबद्दल आपणाला आदर व अभिमान का वाटतो ?

8 'मीही येते' असे म्हणणाऱ्या मुलीची काय कल्पना झाली असावी ? 2

किंवा

एकनाथांनी श्रीकृष्णाच्या मोठेपणाचे वर्णन कसे केले आहे ?

9 मातीच्या सुगंधाच्या झोताचा कोणता परिणाम झाला ? 2

किंवा

पोपटाला कोणते सुख नको होते ? का?

10 खालील शब्दांचा विग्रह करा : 2

सूर्यास्त किंवा गणेश

11 समास विग्रह करा : 2

(i) महाराज

किंवा

(ii) विद्यालय

http://www.mpboardonline.com

http://www.mpboardonline.com

http://www.mpboardonline.com

http://www.mpboardonline.com

12 काळाचे मुख्य प्रकार सांगा.

किंवा

वाक्याचा काळ ओळखा :

(i) मुलाने पुस्तक वाचले

(ii) मी चेंडू खेळतो.

13 वाक् प्रचाराचा अर्थ लिहा : 2

अंग धरणे किंवा आभाळ फाटणे

14 कविने चंदनावर कोणता आरोप केला आहे ?. 4

किंवा

नेत्याचे वर्णन करतांना कोणकोणती विशेषणे वापरुन कवि नेत्याची महत्ता सांगतात?

15 आपल्या अभंगात नामदेवांनी कोणकोणत्या दुर्लभ गोष्टी सांगितल्या आहेत ? 4

किंवा

रामदासांनी उत्तम पुरुषाचे कोणते गुण वर्णिले आहेत ?

16 डॉ. आंबेडकरांच्या मनांत भक्तिभाव कसा निर्माण झाला ? 4

किंवा

सावरकरांना जन्मठेपेची शिक्षा कां झाली होती ? त्यांना कोठे ठेवण्यात आले होते ?

17 मांडवगड कोठे आहे ? हा किल्ला कसा सुरक्षित झाला आहे ? 4

किंवा

देश रक्षणाची पाच तत्वे कोणती?

http://www.mpboardonline.com

http://www.mpboardonline.com

http://www.mpboardonline.com

http://www.mpboardonline.com

18 खालील पैकी एका लेखकाचा परिचय लिहा : 4

मा. ग. गोरे किंवा अ. गो. शेवडे.

19 (अ) समानार्थी शब्द लिहा : 4

(i) आकाश

(ii) पृथ्वी

(ब) अव्ययाची व्याख्या सांगा.

20 संदर्भ सहित अर्थ स्पष्ट करा : 5

"आज अंतरात भीती
खुल्या चांदण्याची चोढी
आणि नदीचा प्रवाह
अंगावर काटा काढी"

किंवा

"चढली शिशिर ऋतूची कळा
आली सृष्टीवरी अवकळा
सुटले सोसाटयाचे वारे
गोठले हिमाद्रित गंगाजल सारे"

http://www.mpboardonline.com

21 संदर्भ सहित अर्थ स्पष्ट करा : 5

"निशाण अमुचे मनःक्रांतिचे
समतेचे अन् विश्वशांतिचे
स्वास्तिचिह्न हे युगायुगांचे ऋषिमुख तेज महान"

किंवा

"रत्न सोने मातीत जन्म घेते,
राजराजेश्वर नित शिरी धरी ते,
कमळ होते पंकात, तरी येतें"
वसंत श्री सत्कार करायाते.

http://www.mpboardonline.com
http://www.mpboardonline.com
http://www.mpboardonline.com

http://www.mpboardonline.com

22 संदर्भ सहित स्पष्टीकरण द्या । 5

"अरे, दौलत, मीही एक माणूसच आहे. तुझ्यापेक्षा शहाणा असं येडा हो।"

किंवा

"परमेश्वराच्या फुलबागेच्या नयनरम्य देखावा माझे लक्ष वेधुन घेतो."

23 खालील उतारा वाचा व प्रश्नांची उत्तरे लिहा : 5

मनुष्याच्या अंगी कोणताही गुण असला तरी परिश्रमाखेरीज व अभ्यासा खेरीज त्याचे तेज पडायचाचे नाहीं. खाणीतुन खणून काढलेला हिरा मुळांत तेजस्वी नसतो त्याप्रमाणेंच गुणीजनांच्या अंगी असणारी कलाही शिक्षणाखेरीज प्रकट होत नाहीं. वक्तृत्व हे जरी जन्मसिद्ध असले पाहिजे तरी ते विद्वतेखेरीज पूर्ण शोभा देत नाहीं. ज्यांना आपल्या भाषणाने रसिकांची मनें वळवावयाची असतील त्यांनी भाषाशुद्धता, अर्थसंगती, सुंदर व प्रौढ विचार साध्य केले पाहीजेत. या खेरीज अनेक विषयांची माहिती त्याला असली तर चांगलेच भाषणांस वैविध्य, मनोरंजकता आणण्यांस ती उपयोगी पडते. आणखी एक प्रभावी साधन म्हणजे अनुकरण कोणताही गुण साध्य करुन घेण्यास अनुकरणांसारखा उत्तम मार्ग नाहीं.

(i) मनुष्याच्या गुणाचे तेज कशामुळे वाढते ?

(ii) खाणीतुन काढलेला हिरा कसा असतो ?

(iii) वक्तृत्वाला कशाची गरज आहे ?

(iv) भाषण मनोरंजक करण्यासाठी मनुष्याने काय केले पाहिजे ?

(v) अनुकरणाचें महत्व सांगा.

24 जिल्हास्तरीय काव्यवाचन स्पर्धेत प्रथम आलेल्या तुमच्या मित्रांस अभिनंदन करणारे पत्र लिहा. 5

किंवा

तुमच्या शाळे समोरील बऱ्याच दिवसापासून नादुरुस्त असलेला रस्ता लवकर दुरुस्त करुन घेण्यांसंबधी नगराध्यक्षांना विनंती – पत्र लिहा.

http://www.mpboardonline.com

http://www.mpboardonline.com

http://www.mpboardonline.com

http://www.mpboardonline.com

25. खालील पैकी कोणत्याही एका विषयावर 250-300 शब्दांचा निबंध लिहा : **10**

(i) साक्षरता विकासाचा पाया

(ii) माझा आवडता लेखक

(iii) मी पाहिलेला क्रिकेटचा सामना

(iv) पुस्तकाचे आत्मवृत्त

(v) विज्ञानाचे महत्व

---

http://www.mpboardonline.com
http://www.mpboardonline.com

http://www.mpboardonline.com
Whatsapp @ 9300930012
Send your old paper & get 10/-
अपने पुराने पेपर्स भेजे और 10 रुपये पायें,
Paytm or Google Pay से

http://www.mpboardonline.com